

Møtereferat – Møte 2/2021

Sak:	Oppfølging av Statnetts utøvelse av systemansvaret i drift		
Møtedato:	08.11.2021	Kl.: 13.30-15-30	Sted: Statnett
Møteleder:	Thomas Kallevik	Referent:	RME
Oppmøte:	Statnett: Maria Brekke Langum, Pål Kristian Myhrer Vormedal RME: Lars Ekern, Toril Naustvoll Gange, Anette Solheim, Thomas Kallevik, Eirik Eggum NVE: Henriette Birkeland		
Saksbehandler:	Anette Solheim	Dato/sign.:	11.01.2022/anes
Saksnr.:	201700007	Arkiv:	641
Kopi:	Helena Mellison Lindstad, Torfinn Jonassen og Roar Amundsveen.		

Pkt.	Dagsorden:	Ansvar
1	Godkjenning av agenda Agenda godkjent. En sak til eventuelt.	Alle
2	Orientering om forhold i drift og utøvelse av systemansvaret Innledningsvis viste Statnett sin nye organisering og presenterte nytt organisasjonskart. Statnett orienterte om forhold i drift og utøvelse av systemansvaret siden forrige oppfølgingsmøte med RME. Kraftsituasjonen i tredje kvartal og starten av fjerde kvartal har vært preget av høye kraftpriser. Det har vært høye priser på kontinentet som også har påvirket den norske kraftprisen. Statnett orienterte om prisforskjellene mellom sør og nord i Norge, samt sør og nord i Sverige. Statnett pekte på at disse prisforskjellene i landene henger sammen, og årsakene som ble trukket frem var at Sverige har en flaskehals i snitt 2 mellom budområdene SE2 og SE3. I tillegg har Sverige observert et endret flytmønster i deres transmisjonsnett fra øst til vest som skaper både overlast- og spenningsproblemer. For å opprettholde driftssikkerheten har svensk systemoperatør redusert kapasiteten på forbindelser ut av SE3, deriblant eksportkapasiteten fra SE3 til NO1 (Sør-Norge) gjennom Hasle-snittet. Dette har tidvis resultert i høyere priser i NO1 enn i SE3. Det er ventet at reduksjonen vil fortsette en stund fremover. Statnett trekker frem at de har fått begrenset med informasjon fra svensk systemoperatør i forbindelse med reduksjonene.	Statnett

	<p>Spotprisene i Tyskland har jevnt over vært høyere enn i Norge, og Tyskland har hatt større prisvariasjoner enn NO2 (Sør-Norge). Kapasiteten på NordLink fra Norge til Tyskland er redusert i nesten alle timer grunnet utfordringer i AC-nettet på tysk side. Statnett får begrenset informasjon om reduksjonene i kapasiteten på tysk side fra tysk systemoperatør.</p> <p>Skagerrak 4 har fortsatt feil på en pol (en av fire kabler) som gjør at det må velges en primærretning for flyten på denne kabelen. Skal retning for flyten endres må kabelen ut av drift i flere dager for å få utført nødvendige arbeider. Primærretning på flyten for polen med feil er satt fra Norge til Danmark grunnet høyere priser i Danmark enn i Norge. Statnett og den danske systemoperatøren Energinet gjennomfører felles ukentlige analyser for å vurdere primærretning på Skagerrak 4.</p> <p>Forbindelsen mellom Norge og Nederland, NorNed, var utkoblet 23. august – 13. september 2021 grunnet ombygginger i en transformatorstasjon på norsk side. Utover dette har det blitt gitt tilnærmet full kapasitet.</p> <p>North Sea Link (NSL) mellom Norge og Storbritannia ble satt i prøvedrift 1. oktober. Kabelen har halv overføringskapasitet (700 MW) i prøvedriftsfasen, men når prøvedriftstiden er over vil Statnett øke kapasiteten på forbindelsen. Det har i hovedsak vært eksport fra Norge til Storbritannia siden kabelen ble satt i drift. Handelen for overføring på NSL kjøres før Day-aheadmarkedet i en egen handelsløsning. Prisen i markedet for denne handelen kalles NO2_NSL og kan avvike fra prisen i NO2. Statnett informerte om at prisene i oktober for NO2 og NO2_NSL har fulgt hverandre godt.</p> <p>Systemansvarlig orienterte om en feil som oppstod på NSL da kabelen hadde testkjøring i starten av september. Forbindelsen falt ut med 1300 MW import til Norge, og dette ga store konsekvenser i den nordiske systemdriften. Statnett belyste at utfall av en HVDC-forbindelse som har full import er en dimensjonerende hendelse i Norge, og at det ved slike hendelser er viktig å sikre at man har reserver med lang varighet, i tillegg må det kjøpes inn reserver for å håndtere ubalanser.</p> <p>Fra 10. november 2021 ble det innført nye rampinggrenser i NO2. Rampinggrensen på Skagerrak reduseres til 450 MW. For NorNed og NordLink opprettes det et virtuelt budområde, NO2A, for å håndtere en sumrestriksjon på disse forbindelsene. Disse to kablene kan til sammen rampe 900 MW. På sikt er målet å få til en felles sumrestriksjon for Skagerrak, NorNed og NordLink. Statnett informerte om at de gjør egne vurderinger for kapasitet og rampinggrenser for alle utenlandsforbindelsene.</p> <p>Statnett har siden sist oppfølgingsmøte fattet tre fos § 12-4 vedtak. Disse kommer hovedsakelig som følge av vanskelige driftssituasjoner ved planlagte utkoblinger av kraftverk og overføringslinjer.</p> <p>Havari i Salten transformatorstasjon har gjort at Statnett har måttet benyttet produksjonstilpasning på flere kraftverk i Salten-nettet.</p>	
--	---	--

	<p>Ved forrige oppfølgingsmøte trakk Statnett frem høye kostnader for innkjøp av RKOM-uke ressurser. Utviklingen til nå har gitt enda høyere kostnader for innkjøp av disse ressursene. Dette skyldes, ifølge Statnett, høye spotpriser, flere utenlandskabler i drift og høy eksport på disse, samt at likviditeten i RKOM-markedet tidvis er for lav. Dette har resultert i uker med høy marginalpris. Systemansvarlig trakk også frem at kostnader for innkjøp av primærressurser er høye, og det ble satt ny rekord i innkjøpskostnad den 3. oktober hvor kostnaden var 1,38 MEUR.</p>	
3	<p>Orientering om planlagt drift</p> <p>Statnett orienterte om planlagte revisjoner i 2022 som vil medføre redusert kapasitet mens disse pågår.</p> <p>På utenlandsforbindelene vil det være reduksjon i kapasitet på Skagerrak mellom Norge og Danmark og på NordLink mellom Norge og Tyskland som følge av planlagte revisjoner. Det er foreløpig ingen planlagte driftstanser for NorNed og NSL i 2022.</p> <p>Planlagte revisjoner for 2022 vil redusere kapasiteten i Hasle-korridoren, både for import- og eksportkapasitet. I tillegg har svensk systemoperatør opplyst om at det kan bli nedsatt eksportkapasitet til NO1 fra SE3 ut hele 2022 ved høy øst-vest flyt.</p> <p>Flere revisjoner på norsk og svensk siden vil medføre begrenset kapasitet både for eksport og import mellom NO3 og NO4 og Sverige.</p>	Statnett
4	<p>Frekvenskvalitet</p> <p>Statnett presenterte frekvenskvaliteten for 2021.</p> <p>Systemansvarlig pekte på at det er en del uker som har flere minutter over ukemålet, men at dette ofte kan skyldes en enkelt hendelse i den aktuelle uken. Til sammenlikning med forrige oppfølgingsmøte har ikke frekvenskvaliteten blitt dårligere, ifølge Statnett. Systemansvarlig trakk frem aFRR som et viktig tiltak for å forbedre frekvenskvaliteten, og innkjøpene av aFRR for Q4 2021 har økt både i volum og antall timer sammenliknet med Q3 2021.</p>	Statnett

5	<p>Inertia (roterende masse)</p> <p>Systemansvarlig presenterte en dag i juni (13.06) hvor det ble målt den laveste verdien for inertia til nå på 110 GWs. Dette skyldtes høy import på HVDC-forbindelsene fra vindkraftproduksjon samtidig som det i Norden var lave Day-aheadpriser og lav produksjon fra vannkraftverkene.</p> <p>Statnett orienterte om at situasjonen er under observasjon i Norden. Det er foreløpig ikke vurdert at det er nødvendig med andre tiltak enn FFR for å sikre frekvensstabilitet ved utfall i timer med lav roterende masse. Det er mulig på nordisk nivå å redusere dimensjonerende hendelse i timer med lav roterende masse.</p>	
6	<p>Status – energi, effekt, kapasitet</p> <p>Statnett informerte om lav fyllingsgrad i budområdene NO2 og NO5. Systemansvarlig har ukentlige møter med NVE om energisituasjonen mot vinteren. Systemansvarlig vurderer også fortløpende effektsituasjonen i Norge. Statnett betegner også kraftsituasjonen i NO5 og NO2 som stram på grunn av lokale utfordringer i disse områdene.</p>	Statnett
7	<p>Status diverse saker</p> <p>Ingen saker.</p>	RME/Statnett
8	<p>Eventuelt</p> <p>RME spurte Statnett om hvordan landssentralen behandler saker hvor en aktør har tilknytning med vilkår for produksjonsbegrensning eller utkobling av forbruk. Statnett jobber med hvordan dette skal håndteres i drift, samt hvordan avtalene skal utformes og hvordan tilknytningene skal planlegges i drift.</p>	Statnett